



Hamm

LJETOPIS

JOSIPA HAMMA

1905. 3. prosinca rođen je u Gatu kraj Valpova.
1929. Na Sveučilištu u Zagrebu završava studij slavistike i germanistike.
- 1929–1931. Usavršava se u Krakovu, Varšavi i Lavovu.
1931. Odlazi u Prištinu kao srednjoškolski nastavnik.
- 1931–1933. Suplent i profesor na gimnazijama u Prištini, Karlovcu, Zagrebu.
1933. Postaje lektor za poljski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
1934. Doktorirao je s temom *Matija Petar Katančić, njegova djela i njegov dijalekt*.
1941. Honorarni je predavač staroslavenskog jezika na Zagrebačkom sveučilištu.
Zarobljava ga Gestapo i sedam i pol mjeseci je interniran u Grazu.
1946. Stalni je sveučilišni lektor za poljski jezik.
Predsjednik Poljske Republike odlikovao ga je Zlatnim križem za zasluge u borbi za slobodu slavenskih naroda.
1947. Izlazi prvo izdanje *Gramatike starocrkvenoslavenskoga jezika i Čitanke starocrkvenoslavenskog jezika* pod zajedničkim naslovom *Pregled gramatike starocrkvenoslavenskog jezika s hrestomatijom i rječnikom*.
1948. Dobiva mjesto docenta slavenske filologije s osobitim obzirom na staroslavenski jezik.
1952. Zajedno sa Svetozarom Rittigom i Vjekoslavom Štefanićem osniva Staroslavenski institut u Zagrebu, pod čijim pokroviteljstvom izlazi njegov časopis "Slovo"; sudjeluje i u uređivanju časopisa "Radovi Staroslavenskog instituta".

1954. Postaje izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
Gostuje kao predavač u Oxfordu i Londonu.
1958. Postaje redoviti profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
1959. U Staroslavenskom institutu postavlja temelje za izradu *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, koji je do 2012. izišao u osamnaest brojeva.
1960. Prihvaća mjesto redovitoga profesora slavenske filologije na Katedri za slavistiku Bečkoga sveučilišta. Prihvaća i mjesto pročelnika Instituta za slavensku filologiju u Beču.
1966. Pravi je član Austrijske akademije znanosti.
Bio je predstojnik Lingvističkoga odjela Balkanske komisije (osnivača Vatroslava Jagića 1897.) u Austrijskoj akademiji znanosti.
1973. Sveučilište u Wrocławu podijelilo mu je doktorat *honoris causa*.
1975. Izišla su tri zbornika njemu u čast: Staroslavenski institut u Zagrebu posvetio mu je dvobroj svoga časopisa "Slovo", br. 25–26, 1975; u Beču mu je posvećen dvadeset i prvi svezak slavističkoga časopisa "Wiener Slavistisches Jahrbuch" – časopisa Instituta za slavensku filologiju; u izdanju Austrijske akademije znanosti u Beču objavljen je zbornik radova *Bereiche der Slavistik. Festschrift zu Ehren von Josip Hamm*.
1976. Postaje *professor emeritus*.
1977. Redoviti je član JAZU.
1979. Dopisni je član Makedonske akademije nauka i umjetnosti.
Austrijska akademija objavila je njegovo poznato djelo *Das Glagolitische Missale von Kiew*.
- 1963–1986. Urednik je časopisa "Wiener Slavistisches Jahrbuch", "International Journal of Slavic Linguistics and Poetics" (Los Angeles–Hag).
1982. Glavni je urednik *Njemačko-gradišćanskohrvatskoga-hrvatskoga rječnika*.
1983. Državno sveučilište Ševčenko u Kijevu dodijelilo mu je doktorat *honoris causa*.
1985. Priređivač je *Rječnika hrvatskoga književnog jezika* Julija Benešića. Dobio je Republičku nagradu Vladimir Nazor.

1986. Urednik je Akademijina izdanja *Stari pisci hrvatski*.
1986. 23. studenoga umire u Beču, a 28. studenoga pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj.
1995. Održan je znanstveni skup povodom 100-te obljetnice njegova rođenja.
2007. Izlazi *Zbornik Josip Hamm i njegovo djelo*.

T. K.

BIBLIOGRAFIJA

IZDANJA DJELA JOSIPA HAMMA

- F. Poljanec, Historija srpskohrvatskog književnog jezika s pregledom naših dijalekata i istorijskom čitankom.* [Osvrt.] – “Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. 12, str. 1029–2038; Beograd, 1932.
- O transkribovanju poljskih imena.* – “Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. 13, str. 517–522; Beograd, 1933.
- Połonica w słowniku etymologicznym M. P. Katanczicia.* – “Slavia Occidentalis”, br. 12, str. 171–174; Poznań, 1933.
- Poljski jezik. Čitanka i gramatika savremenog poljskog književnog jezika s kratkim rječnikom.* Izdanje Poljsko-jugoslavenskog društva. Zagreb, 1935. 5 + 140 str.
- Zarys gramatyki języka serbochorwackiego.* Izdanje Poljsko-jugoslavenskog društva. Zagreb, 1936.
- Pregled gramatike poljskoga jezika.* Izdanje Poljsko-jugoslavenskog društva. Zagreb, 1936.
- Kriza savremene akcentologije.* – “Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. 16, str. 437–443; Beograd, 1936.
- Jedna nepoznata hrvatska oda Matije Petra Katančića.* – “Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. 18, str. 753–756; Beograd, 1938.
- Postanak glagoljskoga pisma u svijetlu paleografije.* – “Nastavni vjesnik”, knj. XLVI, sv. 1–5, str. 39–61; Zagreb, 1939.
- Hrvatski jezik na srednjim školama.* – “Hrvatski jezik”, I, br. 8–10, str. 181–183; Zagreb, 1939.
- Glagoljica i Sv. Braća.* – “Hrvatska smotra”, VII, br. 9, str. 435–448; Zagreb, 1939.
- Über den gotischen Einfluss auf die altkirchenslavische Bibelübersetzung.* – “Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen”, N. F. Bd. 67, H 1–2, str. 112–128; Göttingen, 1940.

- Dvije tri o govoru zagrebačkih srednjoškolaca.* – “Nastavni vjesnik”, knj. XLVIII, sv. 4, str. 233–247; Zagreb, 1940.
- Iz prošlosti glagoljske azbuke.* – “Nastavni vjesnik”, knj. XLIX, sv. 4, str. 239–267; Zagreb, 1941.
- Etymologicon Illyricum.* – “Nastavni vjesnik”, knj. LI, sv. 1–2, str. 12–36; Zagreb, 1942.
- Gramatika starocrkvenoslavenskoga jezika.* Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb, 1947. IV + 182 str.
- Čitanka starocrkvenoslavenskoga jezika.* Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb, 1947. 136 str. + 15 sl.
- Suvremena poljska književnost.* – *Današnja Poljska. Zbornik društva za kulturnu suradnju s Poljskom.* Tipografija. Zagreb, 1948. Str. 121–127.
- Društvo za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom.* – *Današnja Poljska. Zbornik društva za kulturnu suradnju s Poljskom.* Tipografija. Zagreb, 1948. Str. 185–199.
- Štokavština Donje Podravine.* – “Rad JAZU”, knj. 275, str. 5–70 + 2 mape; Zagreb, 1949.
- Sto godina bečke slavistike.* – “Hrvatsko kolo”, III, br. 3, str. 559–562; Zagreb, 1950.
- Jedna povijest srednjovjekovne književnosti Južnih Slavena.* – “Hrvatsko kolo”, IV, br. 1–2, str. 188–190; Zagreb, 1951.
- Vatroslav Jagić i Poljaci.* – “Rad JAZU”, knj. 282, str. 75–222; Zagreb, 1951.
- Datiranje glagoljskih tekstova.* – “Radovi Staroslavenskog instituta”, knj. 1, str. 5–72 + 8 sl.; Zagreb, 1952.
- Glagolitika u fototekama Jugoslavenske akademije i Sveučilišne knjižnice u Zagrebu.* – “Slovo”, sv. 1, str. 83–85; Zagreb, 1952.
- Glose u “Radonovoj Bibliji”.* – “Slovo”, sv. 1, str. 19–33; Zagreb, 1952.
- Narod i puk.* – “Jezik”, I, br. 5, str. 149–151; Zagreb, 1952.
- Slovenski ili slovenački.* – “Jezik”, I, br. 1, str. 28–29; Zagreb, 1952.
- Varijante u prijepisima hrvatskih glagoljaša.* – “Slovo”, sv. 2, str. 13–36; Zagreb, 1953.
- Izveštaj o naučnom putovanju na Olib, Silbu, Ist, Premudu i Pag.* – “Ljetopis JAZU”, knj. 60, str. 334–339; Zagreb, 1955.
- Izveštaj o naučnom putovanju na Lošinj i susjedne otočice.* – “Ljetopis JAZU”, knj. 60, str. 328–331; Zagreb, 1955.
- O sroku i jeziku u lirskim pjesmama.* – “Jezik”, IV, br. 4, str. 99–104; Zagreb, 1956.

- Glagolizam i njegovo značenje za Južne Slavene.* – “Slavia”, roč. XXV, seš. 2, str. 313–321; Prag, 1956.
- Der Glagolismus im mittleren Balkanraum.* – “Die Welt der Slaven”, I, 3, str. 265–267; Wiesbaden, 1956.
- Govor otoka Suska.* [Posebni otisak iz “Hrvatskog dijalektološkog zbornika” br. 1.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1956. Str. 7–213. [Zajedno s Petrom Guberinom i Matom Hrastom.]
- Mickiewicz w literaturze serbochorwackiej.* – “Pamiętnik Słowiański”, t. VI, str. 45–75; Kraków, 1956.
- Iz problematike čakavskih govora. I. Čakavizam i njegova geneza.* – “Radovi Instituta JAZU u Zadru”, knj. 3, str. 21–38; Zagreb, 1957.
- Pisanje tuđih imena.* – “Jezik”, V, br. 3, str. 74–80; Zagreb, 1957.
- Starohrvatski prijevod “Pjesme nad pjesmama”.* – “Slovo”, sv. 6–8, str. 195–230; Zagreb, 1957.
- Govor.* [Posebni otisak iz *Otoka Suska. Zemlja, voda, ljudi, gospodarstvo, društveni razvitak, govor, nošnja, građevine, pjesma i zdravlje.* Djela Jugoslavenske akademije, knj. 49.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1957. Str. 275–310. [Zajedno s Petrom Guberinom i Matom Hrastom.]
- Nova izdanja starih tekstova i priručnika.* – “Slovo”, sv. 6–8, str. 414–420; Zagreb, 1957.
- Akcentatske opozicije u slavenskim jezicima.* – “Radovi Slavenskog instituta”, knj. 2, str. 61–73; Zagreb, 1958.
- Judita u hrvatskim glagoljskim brevijarima.* – “Radovi Slavenskog instituta”, knj. 2, str. 103–201; Zagreb, 1958.
- Staroslavenska gramatika.* Udžbenici Zagrebačkog sveučilišta. Školska knjiga. Zagreb, 1958. 203 str. [²1963, ³1970, ⁴1974]
- Jedna glagoljska dvanaesteračka pjesma iz XIV. stoljeća.* – “Radovi Slavenskog instituta”, knj. 3, str. 91–99; Zagreb, 1959.
- Iz problematike čakavskog govora. II. Čakavci i Romani.* – “Radovi Instituta JAZU u Zadru”, knj. 6–7, str. 65–80; Zagreb, 1960.
- Register der Korrespondenz von Vatroslav Jagić im Besitz der Universitätsbibliothek in Zagreb.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 8, str. 75–111; Graz–Köln, 1960.
- Rückblick auf die Geschichte der Slavistik und die Slavistik in Jugoslavien.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 8, str. 61–74; Graz–Köln, 1960.
- Apokalipsa bosanskih krstjana.* – “Slovo”, sv. 9–10, str. 43–104; Zagreb, 1960.

- Staroslavenska čitanka*. Udžbenici Zagrebačkog sveučilišta. Školska knjiga. Zagreb, 1960. 160 str. + 20 sl. [21971]
- Gundulićeva "Sunčanica"*. – "Građa za povijest književnosti hrvatske", knj. 28, str. 5–193; Zagreb, 1962.
- Zur Periodisierung der Südslavischen Sprachen*. – "Wiener Slavistisches Jahrbuch", Band 9, str. 5–31; Graz–Köln, 1962.
- Iz prošlosti slavenske fleksije*. – "Slavica Pragensia" (Acta Universitatis Carolinae: Philologica 3), IV, str. 157–169; Prag, 1962.
- Marulić i "Judita"*. – "Slovo", sv. 11–12, str. 148–166; Zagreb, 1962.
- In memoriam. Stjepan Ivšić (13. VIII 1884–14. I 1962)*. – "Slovo", sv. 11–12, str. 188–190; Zagreb, 1962.
- Slavenski komparativ*. – "International Journal of Slavic Linguistics and Poetics", VII, str. 1–13; Den Haag, 1963.
- Vom kroatischen Typus des Kirchen Slavischen*. – "Wiener Slavistisches Jahrbuch", Band 10, str. 11–39; Graz–Köln, 1963.
- Čakavski imperfekt*. – *Ivšićev zbornik*. Hrvatsko filološko društvo. Zagreb, 1963. Str. 113–122.
- Hrvatski tip crkvenoslavenskog jezika*. – "Slovo", sv. 13, str. 43–67; Zagreb, 1963.
- Serbskaja i horvatskaja redakcii obšteslavjanskogo literaturnogo jazyka*. – "Voprosy jazykoznanija", br. 3, str. 84–87; Moskva, 1964.
- Zur Verkunst Konstantin – Kyrillos. – Cyrillo-Methodiana. Zur Frühgeschichte des Christentums bei den Slaven*. Slavistische Forschungen: 6. Böhlau Verlag. Köln–Graz, 1964. Str. 382–392.
- Phonologie und Phonematik*. – "Wiener Slavistisches Jahrbuch", Band 11, str. 74–78; Graz–Köln, 1964.
- Vuk Karadžić und Wien. Zur Geschichte der neueren serbischen Schriftsprache*. – "Österr. Osthefte", VI, br. 2, str. 89–100; Wien, 1964.
- Razvitie stihotvornoj formy v horvatskoj literature XV v. Problemy sovremennoj filologii*. – *Sbornik statei k semidesjatiletiju akademika V. V. Vinogradova*. Moskva, 1965, Str. 457–461.
- Textkritische Erwägungen*. – "Wiener Slavistisches Jahrbuch", Band 13, str. 54–72; Graz–Köln, 1966.
- Entropy in Slavic Morphology*. – "International Journal of Slavic Linguistics and Poetics", X, str. 39–51; Den Haag, 1966.
- Verbogene Quellen*. – *Orbis scriptus: Festschrift für D. Tschizewskij*. Wilhelm Fink Verlag. München, 1966. Str. 341–348.

- Adhortatio ad poenitentiam.* – “Rad JAZU”, knj. 344, str. 37–62; Zagreb, 1966.
- Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas i slavjanske poselenija v neslavjanskih stranah.* – *Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas. Materialy i issledovanija.* Nauka. Moskva, 1966. Str. 48–60.
- Psalterium Vindobonense. Der kommentierte glagolitische Psalter der Österr. Natioalbibliothek. Schriften der Balkankommission. Linguist. Abt. XIX. H. Böhlau Nachf. Wien, 1967. 371 str. + XVI tab.*
- Grammatik der serbokroatischen Sprache.* Slavistische Studienbücher. V. Otto Harrassowitz. Wiesbaden, 1967. 124. str.
- Kratka gramatika hrvatskosrpskog književnog jezika za strance.* Školska knjiga. Zagreb, 1967. 122. str.
- Ob obsledovanii nekotoryh neslavjanskih territorij dlja Obščeslavjanskogo lingvističeskogo atlasa.* – *Materialy i issledovanija po obščeslavjanskomu lingvističeskomu atlasu, ANSSSR.* Nauka. Moskva, 1968. 122–126.
- Strukturalismus in der Wortlehre.* – “Anzeiger der österreichischen Akademie der Wissenschaften”, Jg. 106, Nr. 14, str. 213–224; Wien, 1969.
- Dravaenopolabica.* – “International Journal of Slavic Linguistics and Poetics”, XIII, str. 50–72; Den Haag, 1970.
- Das Rätsel der Kiewer Blätter.* – “Anzeiger der österreichischen Akademie der Wissenschaften”, Jg. 107, Nr. 20, str. 175–177; Wien, 1970.
- Hrvatski glagoljaši u Pragu.* – “Zbornik za slavistiku”, sv. 1, str. 84–99; Novi Sad, 1970.
- Kanconijer Inacija Giorgi.* – “Ricerche slavistiche”, XVII–XIX, str. 233–245; Roma, 1970–1972.
- Glagoljica u predrenesansno doba.* – *Studia palaeoslovenica.* ČSAV. Praha, 1971. Str. 95–104.
- Ruska redakcija u glagoljskim spomenicima.* – “Slovo”, sv. 21, str. 213–222; Zagreb, 1971.
- Die Präsenz Ungarns in Nord-Italien zur Zeit Janus Pannonius.* – “Acta Litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae”, XIV, 3–4, str. 367–375; Budapest, 1972.
- Grigore oder Grigorie.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 17, str. 95–110; Wien, 1972.
- Hrvatska proza Marulićeva vremena.* – “Čakavska rič”, br. 1, str. 23–33; Split, 1972.

- Prosodijski sistem Križanićeva govora.* – “Politička misao”, br. 1, str. 39–58; Zagreb, 1972. – *Život i djelo Jurja Križanića. Zbornik radova.* Fakultet političkih nauka Sveučilišta–Liber. Zagreb, 1974. Str. 212–238.
- Kochanowski kod Južnih Slavena.* – *Polsko-jugoslovijske stousunki literackie.* Tom studiów pod redakcją J. Sliżińskiego. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław, 1972. Str. 27–38.
- Czynniki w rozwoju form czasownikowych.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 18, str. 18–28; Wien, 1973.
- P. Ivić, Srpski narod i njegov jezik.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 19, str. 83–92; Wien, 1973.
- Österreich und die Südslaven.* – *Kulturhist. Symposium Mogersdorf.* Bd. 2. Amt der Burgenl. Landeseg., Landesarchiv. Eisenstadt, 1973. Str. 9–21.
- Zur russischen Syntax.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 20, str. 22–35; Wien, 1974.
- Položaj i značaj gradišćansko-hrvatskoga jezika unutar slavenske jezične grupe.* – *Symposion Croaticon. Gradišćanski Hrvati/Die Burgenländischen Kroaten.* W. Braumüller. Wien–Stuttgart, 1974. Str. 45–52.
- Paterik kod Hrvata.* – “Slovo”, sv. 24, str. 189–201; Zagreb, 1974.
- Grammatik der serbokroatischen Sprache.* 2. Auflage. Harrassowitz. Wiesbaden, 1975. 124 str.
- Križanić and his Accent.* – *Juraj Križanić (1618–1683). Russophile and Ecumenic Visionary.* The Hague. Mouton–Paris, 1976. Str. 263–285.
- Moj osvrt na K. P. Misirkova.* – *Krste P. Misirkov i nacionalno-kulturniot razvoj na makedonskiot narod do osloboduvanje.* Institut za makedonski jazik “Krste Misirkov”. Skopje, 1976. Str. 199–207.
- Osnovi slavenske morfonologije.* – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 24, str. 39–59; Wien, 1978.
- Grundzüge der slavischen Morphologie.* – VIII. međunarodni slavistički kongres, Zagreb, Ljubljana, 3–9. IX. 1978. Knjiga referata. Sažeci I: A–K. Međunarodni slavistički centar SR Hrvatske. Zagreb, 1978. Str. 311.
- “Dijalozi” Grgura Velikoga.* – *Hrvatska proza Marulićeva vremena I. Dijalozi Grgura Velikoga u prijevodu iz godine 1513.* Stari pisci hrvatski. Knjiga 38. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1978. Str. 5–62.

- Kašićev prijevod "Pjesme nad pjesmama".* – "Filologija", br. 8, str. 139–145; Zagreb, 1978.
- Nesvršena trilogija (uz raspravu o Metodijevu pateriku).* – "Slovo", sv. 28, str. 7–15; Zagreb, 1978.
- Južnomakedonski govori i Vatroslav Oblak.* – "Makedonski jazik", XXIX, str. 75–86; Skopje, 1978.
- "Bogurodzica" gledana s juga.* – *Opuscula Polono-Slavica*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław–Warszawa–Kraków, 1979. Str. 105–112.
- Für eine Slavistik in nichtslavischen Ländern.* – "Österr. Osthefte", XXI, str. 241–243; Wien, 1979.
- Das Glagolitische Missale von Kiew.* Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Wien, 1979. 152 str.
- Daničić i njegovi suvremenici.* – *Zbornik o Đuri Daničiću*. Srpska akademija nauka i umetnosti–Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Beograd–Zagreb, 1981. Str. 285–287.
- Methodisches zu Fragen kirchenslavischer Textrekonstruktionen.* – "Wiener Slavistisches Jahrbuch", Band 27, str. 15–25; Wien, 1981.
- Čakavština Džora Držića.* – "Hrvatski dijalektološki zbornik", knj. 5, str. 59–65; Zagreb, 1981.
- "Posvetilište" Dum Mavra Čavčića.* – "Filologija", br. 10, str. 303–313; Zagreb, 1982.
- Križanić o pismu i pravopisu.* – *Juraj Križanić: Objašnjenje vividno o pismě slověnskom*. [Priredio, uvodnu raspravu napisao te tekst preveo Josip Hamm.] Juraj Križanić. Sabrana djela. Knjiga 1. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Zagreb, 1983. Str. 3–26.
- Glagolitica Bulgaro-Macedone e Croata nei primi secoli del nostro millenio.* – *Atti dell' 8° Congresso internazionale di studi sull'alto medioevo*. Spoleto, 1983. Str. 187–193.
- Križanićeva gramatika.* – *Juraj Križanić: Gramatično izkazanje ob ruskom jeziku*. [Priredio i uvodnu raspravu napisao Josip Hamm.] Juraj Križanić. Sabrana djela. Knjiga 2. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Zagreb, 1984. Str. 3–28.

T. K.

VAŽNIJA LITERATURA O JOSIPU HAMMU

- Dr. Ljudevit Jonke: *Nova gramatika staroslavenskog jezika. (Dr. J. Hamm: Gramatika starocrkvenoslavenskog jezika)*. – “Vjesnik”, br. 676, str. 2; Zagreb, 6. srpnja 1947.
- Pavle Ivić: *Dr. Josip Hamm, Štokavština Donje Podravine*. – “Južnoslovenski filolog”, knj. 19, br. 1–4, str. 252–259; Beograd, 1951–1952.
- Biografije novoizabranih članova JAZU*. – “Ljetopis JAZU”, knj. 62, str. 204–206; Zagreb, 1957.
- Mil. [Milivoj] Pavlović: *Hamm J., Hraste M., Guberina P., Govor otko Suska (Hrvatski dijalektološki zbornik 7–211, Zagreb, 1956)*. – “Južnoslovenski filolog”, knj. 22, br. 1–4, str. 333–337; Beograd, 1957–1958.
- Dalibor Brozović i Anica Nazor: *Josip Hamm, Staroslavenska gramatika*. – “Slovo”, sv. 11–12, str. 207–219; Zagreb, 1962.
- Miroslav Pantić: *Džore Držić; Pjesni ljuvene*. – “Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor”, knj. XXXII, br. 1–2, str. 96–101; Beograd, 1966.
- Svetozar Petrović: *Novi lik Džore Držića*. – “Umjetnost riječi”, br. 2, str. 93–121; Zagreb, 1967.
- Vladimir Anić: *Gramatika za strance*. – “Jezik”, XV, br. 3, str. 92–95; Zagreb, 1968.
- Dagmar Burkhart: *J. Hamm, Grammatik der serbokroatischen Sprache*. – “Südost-Forschungen”, 27, str. 488; München, 1968.
- Slavko Pavešić: *Josip Hamm, Kratka gramatika hrvatskosrpskog jezika*. – “Jezik”, XVI, br. 1, str. 22–29; Zagreb, 1968.
- Janez Rotar: *Hammova slovnica za tužce*. – “Jezik in slovstvo”, br. 3, str. 98–100; Ljubljana, 1968.
- Marija Pantelić: *J. Hamm, Psalterium Vindobonense*. – “Slovo”, sv. 18–19, str. 405–409; Zagreb, 1969.

- Dragoljub Petrović: *Kratka gramatika hrvatskosrpskog jezika za strance. Sastavio prof. dr. Josip Hamm. – Zbornik za filologiju i lingvistiku. XII. Matica srpska. Novi Sad, 1969. Str. 241–247.*
- František Václav Mareš: *Josef Hamm. Zum Geleit. – “Wiener Slavistisches Jahrbuch”, Band 21, str. 9–17; Wien–Köln–Graz, 1975.*
- Biografije novih članova JAZU. – “Ljetopis JAZU”, knj. 81, str. 267–273; Zagreb, 1979.*
- Eduard Hercigonja: *Nad iskonom hrvatske knjige. Rasprave o hrvatskoglagoljskom srednjovjekovlju. Biblioteka znanstvenih radova. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb, 1983. 449 str.*
- Alojz Jembrih: *In memoriam. Josip Hamm (1905–1986). – “Oko”, XIII, br. 385, str. 28; Zagreb, 1986.*
- Eduard Hercigonja: *Josip Hamm – paleoslavist, istraživač glagolizma, tekstolog i arheograf. In memoriam. – Spomenica preminulim akademikima: Josip Hamm 1905-1986. Sv. 56. JAZU. Zagreb, 1990. Str. 31–40.*
- Radoslav Katičić: *Josipu Hammu – in memoriam. – Spomenica preminulim akademikima: Josip Hamm 1905-1986. Sv. 56. JAZU. Zagreb, 1990. Str. 23–29.*
- Eduard Hercigonja: *Josip Hamm. – Portreti hrvatskih jezikoslovaca. Biblioteka Hrvatski radio. Knjiga 5. Hrvatski radio. Zagreb, 1993. Str. 267–273.*
- Anica Nazor: *Sjećanje na Josipa Hamma. – “Vjesnik”, br. 57, str. 20; Zagreb, 27. XI. 1996.*
- Anica Nazor: *Josip Hamm. – Hrvatski profesori na bečkoj slavistici. Priredila Truda Stamać. Manualia Universitatis. [Knj.] VIII. Erasmus naklada. Zagreb, 2005. Str. 46–53.*
- Stjepan Damjanović: *Polemika između J. Hamma i Lj. Jonkea 1947. godine. – Slavonske teme. Biblioteka Croaticum. Knj. 12. Pergamena. Zagreb, 2006. Str. 123–130.*
- Josip Hamm i njegovo djelo. Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenoga skupa povodom 100. obljetnice rođenja Josipa Hamma. Zagreb, 2–3. prosinca 2005. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, 2007. 337 str. [Sadržaj: Eduard Hercigonja: *Glagoljica – središnji predmet znanstvenoistraživačkoga interesa Josipa Hamma*; Sanja Zubčić, Sanja Holjevac: *Prinos Josipa Hamma istraživanju hrvatskih prijevoda “Pjesme nad pjesmama”*; Antonija Zardija Kiš: *Josip Hamm o Jobu*; Vesna Badurina Stipčević: *Hammovo istraživanje i izdavanje hrvatskoglagoljskih biblijskih knjiga*; Jagoda Jurić-Kappel: *Doprinos Jo-**

sipa Hamma istraživanju srednjovjekovnih (južno)slavenskih vjerskih/liturgijskih tekstova (na primjeru Psaltira i Apokalipse); Lana Hudeček: *Josip Hamm kao pretečivač hrvatske proze Marulićeva vremena*; Ines Srdoč-Konestra: *Hammovi prilozi o starijoj hrvatskoj književnosti*; Radoslav Katičić: *Josip Hamm i jezikoslavlje: hrvatsko i sujetsko*; Sanda Ham: *Hammova "Kratka gramatika hrvatskosrpskoga jezika za strance"*; Stjepan Damjanović: *Hammovi udžbenici staroslavenskoga jezika*; Diana Stolac: *Josip Hamm kao gramatičar hrvatskoga jezika*; Branka Tafra: *Hammovi leksikografski prinosi*; Gerhard Neweklowsky: *Josip Hamm kao dijalektolog*; Ljiljana Kolenić: *Josip Hamm i slavonski dijalekt*; Sanja Vulić: *Hammov doprinos čakavskoj dijalektnoj leksikografiji*; Silvana Vranić: *Hammov prinos proučavanju paških govora*; Jadranka Gvozdanović: *Hammov pojam sustava i varijanata*; Anica Nazor: *Josip Hamm kao urednik "Slova" i suradnik u izdanjima Staroslavenskoga instituta*; Alojz Jembrih: *Bečka slavistika prije i za Hammova doba*; Nikola Benčić: *Josip Hamm i gradišćanski Hrvati*; Estela Banov-Depope: *Hammova studija o Vatroslavu Jagiću i Poljacima*; Mateo Žagar: *Josip Hamm i paleografski opisi najstarijih hrvatskoglagoljskih tekstova*; Branislava Zaričić: *Sjećanje na moga zagrebačkoga i bečkoga profesora.*]

Josip Lisac: *Slavist Josip Hamm*. [Građa za enciklopediju MH.] – "Kolo", XIX, br. 3–4, str. 271–274; Zagreb, 2010.

T. K.